

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และเสนอแนะ ผลการวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการศึกษาวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 1,172 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. 2558 : 5) และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 1,282 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. 2558 : 6) รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,454 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 333 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้จากการใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครื่อง

และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 : 607 - 610) และการสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดสถานศึกษาเป็นชั้น ในการสุ่มและครูผู้สอนเป็นหน่วยในการสุ่ม แบ่งออกเป็น สถานศึกษาขนาดเล็ก 77 คน สถานศึกษา ขนาดกลาง 104 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 152 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list)

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งให้ทราบถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถาม ให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี และกำหนดวันรับคืน แบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี วิเคราะห์โดยการหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-test)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) กรณีพบความแตกต่างใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.40) โดยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก (ร้อยละ 70.00) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (ร้อยละ 45.70)

2. ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการปรับปรุงระบบการบริหารงานให้มีเอกภาพ ทั้งด้านการบริหารจัดการ ด้านนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาตามการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และจัดการศึกษาร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้ครูผู้สอนและบุคลากรมีส่วนร่วมกันทำงานเพิ่มมากขึ้น เพราะครูผู้สอนเกิดความตระหนักและรู้สึกเป็นเจ้าของในสถานศึกษาร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทธรา ลาวัลย์ (2554 : 61) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของดวงแก้ว พัดขำ (2554 : 87) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 อยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากศักยภาพในการทำงานของครูผู้สอนแต่ละคนไม่ว่าจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงจะยึดหลักความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์เป็นสำคัญ อีกทั้งเพศไม่ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อครูในการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษาถึงแม้หน้าที่ความรับผิดชอบของครูในปัจจุบันจะมีอยู่นานัปการก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิญญู ชื่นบน (2556 : 81) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหาร โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกัน

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้จัดโครงสร้างการบริหารงาน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายตามความรู้ความสามารถของครู ซึ่งครูที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาปฏิบัติงานนั้นมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และประกอบกับผู้บริหารสถานศึกษาได้มีนโยบายให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาเข้ารับการอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย และปฏิบัติงานมากมีส่วนร่วมในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเสรี หมีนพล (2552 : 80) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูในสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมการบริหารงานของครูในสถานศึกษาอำเภอพานทอง สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของทวิท ระโหฐาน (2552 : 74) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนครูผู้สอนและนักเรียนค่อนข้างน้อย ย่อมก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างผู้บริหารและเพื่อนครูด้วยกัน สร้างความผูกพันและรักใคร่กลมเกลียวกันในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ครูสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่ ขณะที่การจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่เป็นไปตามสายงานอย่างชัดเจนตามลักษณะโครงสร้างขององค์การ ทำให้ครูผู้สอนแต่ละคนมุ่งมั่นแต่ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองโดยไม่สนใจบุคคลอื่น นอกจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็ก (ธนสาร บัลลังก์ปัทมา, 2552 : 15) สอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล พอดี (2549 : 81) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของทวิท ระโหฐาน (2552 : 74) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
 โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การพิจารณาความคิดเห็นความชอบแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา
 ควรใช้วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานราชการแบบ 360 องศาโดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น
 เพื่อนครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ฯลฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาความคิดเห็นความชอบแก่ครู
 และบุคลากร ในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นเพื่อสร้างบรรทัดฐานที่ดีในการประเมินผลการปฏิบัติงาน
 ความเต็มใจศรัทธาความโปร่งใส และความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

2. การจัดหาสวัสดิการที่จำเป็นแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา
 ควรรับฟังปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชีวิตและความก้าวหน้าในอาชีพครู พร้อมทั้งสร้าง
 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานโดยการจัดหาสวัสดิการที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น การจัดหาที่พักอาศัยให้แก่
 ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลถิ่นทุรกันดาร การจัดสรรเงินโบนัสประจำปีให้แก่ครูผู้สอน
 ที่มีผลงานดีเด่นเชิงประจักษ์ การจัดหาสวัสดิการเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่
 ข้าราชการที่มีรายได้น้อย ฯลฯ

3. การเสนอบุคลากรที่เหมาะสมกับตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้
 ครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานเพื่อให้ได้มา
 ซึ่งครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง

4. การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจ
 ในบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอน รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน
 ในท้องถิ่นหรือหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
 อย่างต่อเนื่อง การให้บริการวิชาการแก่ชุมชนเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพและยกระดับรายได้ของ
 ชุมชนให้สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่า
 สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ควรกำหนด

นโยบาย ยุทธศาสตร์ให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกสถานศึกษา การสร้างเวทีเครือข่าย การเรียนรู้ร่วมกัน การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนและเพื่อนครูด้วยกัน ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนได้รับประโยชน์จากการทำงานแบบเป็นทีมและนำไปสู่การขยายผลการเรียนรู้ อย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี
2. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาความร่วมมือของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี